

Název vyučovacího předmětu: **DĚJEPIS (DJ)**

Vzdělávací oblast: **Společenskovědní vzdělávání**

Časová dotace vyučovacího předmětu: **1, 1, 1, 0, 0, 0.**

Pojetí vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis je zařazen do vzdělávací oblasti Společenskovědní vzdělávání. Je vyučován od 1. do 3. ročníku v rozsahu 1 hodiny týdně.

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen do základních složek, které však mají vzájemně propojený komplexní charakter. Jsou to složky: poznávání dějin obecně, pravěk, starověk, středověk, novověk 19. století, novověk 20. století, soudobý svět.

Předmět Dějepis objasňuje smysl poznávání dějin, zabývá se revolučními změnami ve středověku, raném i vrcholném novověku. Žáci jsou vedeni k tomu, aby na příkladech významných občanských revolucí vysvětlili boj za národní a občanská práva a vznik občanské společnosti. Dějepis také objasňuje vznik novodobého českého národa a jeho úsilí o nezávislost v historickém kontextu. Věnuje se I. a II. světové válce, žáci poznávají charakteristiku fašismu a nacismu a srovnávají je s komunistickým režimem. Seznamují se s uspořádáním světa po II. světové válce a důsledky pro Československo. Poznávají komunistický režim v ČSR i v celém komunistickém bloku, vysvětlí rozpad sovětského bloku a tím možnost „Sametové“ revoluce v roce 1989. Obecně dějepis žákům objasňuje historické souvislosti během celého vývoje lidské společnosti.

Vybrané vědomosti a dovednosti jsou prostředkem ke kultivaci historického vědomí, dále ke kultivaci politického, sociálního i právního vědomí žáků.

Obecné cíle

Obecným cílem předmětu je připravit žáky na smysluplný, úspěšný, aktivní, osobní, občanský, umělecký a pracovní život v demokratické společnosti a v podmínkách měnícího se světa, tzn. učit se poznávat, učit se pracovat a jednat, učit se být, učit se žít společně, pracovat v týmu. Společenskovědní vzdělávání směřuje k pozitivnímu ovlivňování hodnotové orientace žáků, kultivuje jejich historické vědomí, a tím je učí hlouběji rozumět jejich současnosti, učí je uvědomovat si vlastní identitu, kriticky myslet a co nejvíce porozumět světu, v němž žijí.

Přínos k realizaci klíčových kompetencí

Dějepis rozvíjí především tyto kompetence:

Kompetence k učení

- ovládat různé metody učení, umět naslouchat mluvenému projevu, pořizovat si poznámky, využívat různé informační zdroje

Kompetence k řešení problémů

- schopnost samostatně řešit běžné pracovní i mimopracovní problémy, spolupracovat při řešení problémů (týmová práce)

Komunikativní kompetence

- schopnost vyjadřovat se v písemné i ústní formě v různých situacích, umět formulovat své myšlenky v ústní i písemné podobě

Personální a sociální kompetence

- stanovení cílů osobního i pracovního rozvoje v oblasti zájmové i pracovní činnosti, schopnost pracovat v týmu, spoluvytvářet dobré mezilidské vztahy a předcházet osobním konfliktům

Občanské kompetence a kulturní povědomí

- uznávání hodnot demokratické společnosti, podpora národní, evropské i světové kultury

Kompetence k pracovnímu uplatnění

- optimální využití svých osobnostních a odborných předpokladů pro úspěšné uplatnění ve světě práce, snaha o rozvoj své profesní kariéry

Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

- mediální gramotnost, práce s osobním počítačem se základním a aplikovanými programovými vybavením, práce s různými zdroji informací a posouzení jejich věrohodnosti.

Průřezová témata zařazená do výuky dějepisu

Občan v demokratické společnosti, člověk v lidském společenství – společnost tradiční a moderní, hmotná a duchovní kultura, současná česká společnost, společenské vrstvy, rasy, etnika, národy a národnosti, multikulturní soužití, migrace. Základní hodnoty a principy demokracie, lidská práva a jejich obhajování, svobodný přístup k informacím, masová média, stát a jeho funkce, český stát, politika, politické strany, politický radikalismus a extremismus, teror, terorismus, občanská společnost

Člověk a životní prostředí – životní postoje a hodnotové orientace. Příprava budoucí generace k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

Člověk a svět práce – příprava absolventa, který má nejen určitý odborný profil, ale který se díky němu dokáže také úspěšně prosadit na trhu práce.

Informační a komunikační technologie – využití ICT pro vyhledávání informací různých témat týkajících se historických událostí i současných problémů a tím nacházení souvislostí

v historickém vývoji společnosti. Používání prvků moderních informačních a komunikačních technologií.

Popis strategií výuky preferovaných v dějepise

Výuka předmětu dějepis probíhá částečně formou slovního interaktivního výkladu s kombinací audiovizuální prezentace. Následuje diskuse o tématu, kladení otázek. Průběh hodiny je aktivní. Nedílnou součástí výuky je práce s mapou, žáci si základní informace zapisují, pro opakování rovněž používají učebnici. Zápis je důležitý pro správnou formulaci, která se rovněž vylepšuje v diskusi. Paralelně probíhá vysvětlení cizích slov. V případě důležitých historických výročí je hodina zahájena příslušnou aktualitou vztahující se i na současné politické události. Důležitá je rovněž organizace interaktivních seminářů k určitým tématům. Žákům jsou zadávána témata pro samostatné zpracování a prezentaci, což vylepšuje jejich vyjadřovací schopnosti.

Mezipředmětové vztahy

Předmět Dějepis souvisí s předměty Český jazyk a literatura (ČJL), Zpěv (ZP), Dějiny hudby (DH), Dějiny tance a divadla (DTD), Dějiny výtvarného umění (DVU), Anglický jazyk (AJ), Výtvarná výchova (VV), Francouzský jazyk (FJ), Lidový tanec (LT), Základy společenských věd (ZSV).

Vzdělávací obsah

I. ročník, časová dotace 1 hodina týdně	
Očekávané výsledky vzdělávání	Učivo - tematické celky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní smysl poznávání dějin a variabilitu jejich výkladů; - charakterizuje smysl historického poznání a proměnlivost jeho výsledků; - vysvětlí různé zdroje historických pramenů, způsob jejich získávání; - objasní materiální a duchovní život společnosti v jednotlivých etapách pravěku; - zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku; 	<p>POZNÁVÁNÍ DĚJIN</p> <p>Periodizace dějinného vývoje</p> <p>Variabilita výkladů dějin</p> <p>Historické prameny, jejich vývoj, účel a možnost využití</p> <p>PRAVĚK</p> <p>Doba kamenná (paleolit, neolit, mezolit, neolit)</p> <p>Doba bronzová</p> <p>Doba železná</p> <p>Doba římská</p> <p>STAROVĚK</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady kulturního přínosu starověkých civilizací, judaismu a křesťanství; - zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství; - charakterizuje židovství, vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím, vysvětluje další neevropské náboženské a kulturní systémy; - zhodnotí hlavní události včetně významných osobností starověkých dějin. 	<p>Staroorientální státy: Mezopotámie, Egypt, Antické Řecko Antický Řím</p> <p>Naše země a ostatní Evropa v době římské civilizovanosti Barbarství, barbarské státy</p>
---	---

II. ročník, časová dotace 1 hodina týdně	
Očekávané výsledky vzdělávání	Učivo - tematické celky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše základní revoluční změny ve středověku; - objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; - analyzuje podstatu vztahu mezi církevní a světskou mocí a vliv náboženství a církve ve středověké společnosti; - zhodnotí specifika islámské oblasti; - argumentuje k významu kritiky církve, husitství a doby poděbradské; - pojmenuje nové filozofické a vědecké myšlenky; - zdůvodní důsledky zámořských objevů; - definuje základní znaky absolutismu; - zhodnotí význam vzniku Habsburské říše a postavení českého státu uvnitř Habsburské monarchie; - vysvětlí význam třicetileté války v evropském kontextu. 	<p>STŘEDOVĚK Charakteristika středověku, rané období Utváření středověké Evropy Franská a Byzantská říše a oblast střední a východní Evropy, Slované, Velkomoravská říše Český stát přemyslovský Islám a Arabská říše, Křížové výpravy Lucemburkové Kritika církve, husitství, kacířství doba poděbradská</p> <p>NOVOVĚK - počátky Novověk – periodizace Renesance a humanismus Zámořské objevy Reformace Vznik Habsburské říše a postavení českých zemí Třicetiletá válka, absolutismus</p>

III. ročník, časová dotace 1 hodina týdně	
Očekávané výsledky vzdělávání	Učivo - tematické celky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, posoudí jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století; - vysvětlí národnostní boje a hnutí národů, vymezí místo novodobého českého národa v tomto procesu; - charakterizuje proces modernizace a industrializace; - vysvětlí expanzi velmocí v Evropě i mimo ni; - vysvětlí rozdělení světa v důsledku koloniální expanze a rozpory mezi velmocemi; - popíše první světovou válku a objasní významné změny ve světě po válce; - charakterizuje první Československou republiku a srovná její demokracii se situací za tzv. druhé republiky (1938 – 39), objasní vývoj česko-německých vztahů; - vysvětlí projevy a důsledky velké hospodářské krize; - charakterizuje fašismus a nacismus, srovná nacistický a komunistický totalitarismus; - popíše mezinárodní vztahy v době mezi první a druhou světovou válkou, objasní, jak došlo k dočasné likvidaci ČSR; - objasní cíle válčících stran ve druhé světové válce, její totální charakter a její výsledky, popíše válečné zločiny včetně holokaustu; - objasní uspořádání světa po druhé světové válce a důsledky pro Československo; - popíše projevy a důsledky studené 	<p>NOVOVĚK 17., 18. století Anglie v 17. století, anglická revoluce, osvícenství Velké revoluce: Francouzská 1789-99 vznik USA, rok 1848 Evropa za Napoleonských válek a po Vídeňském kongresu Rozvoj vědy a výroby Nástup Ruska jako evropské velmoci Situace v předvečer I. světové války, Koloniální konflikty</p> <p>NOVOVĚK 20. stol.</p> <p>Vztahy mezi velmocemi: pokus o revizi rozdělení světa první světovou válkou, české země za I. světové války, první odboj, poválečné uspořádání Evropy a světa, vývoj v Rusku</p> <p>Demokracie a diktatura: Československo v meziválečném období, autoritativní a totalitní režimy, nacismus v Německu a komunismus v Rusku a SSSR, velká hospodářská krize, mezinárodní vztahy ve 20. a 30. letech, růst napětí a cesta k válce: II. světová válka, Československo za války, druhý čs. odboj, válečné zločiny včetně holokaustu, důsledky války</p> <p>Svět v blocích: poválečné uspořádání v Evropě a ve světě, poválečné Československo, studená válka, komunistická diktatura v Československu a její vývoj, rok 1989 a „Sametová revoluce“. Demokratický svět, USA – světová supervelmoc: sovětský blok, SSSR –</p>

<p>války;</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje komunistický režim v ČSR v jeho vývoji a v souvislostech se změnami v celém komunistickém bloku; - popíše vývoj ve vyspělých demokraciích a vývoj evropské integrace; - popíše dekolonizaci a objasní problémy třetího světa; - vysvětlí rozpad sovětského bloku.	<p>soupeřící supervelmoc, třetí svět a dekolonizace, konec bipolarity Východ-Západ.</p>
--	---